

סן נאזר | מקום הולדתן של אוניות ענק

Posted on 25 במאי 2019 by עוזי בכר

צוות 'קרוז אין' חזר מביקור עוצמתי בסן נאזר וגילה כיצד סמל לתענוגות החיים הטובים שזור בהיסטוריה עקובה מדם

Categories: יעדים, ראשי

Tag: סימפוני אופ דה סז, סלבריטי אדג', סלבריטי אייפקס, סן נאזר, לואר פרינסס, קשרי תרבות תבל, עמק הלואר, נאנט

יצאנו בספינה 'לואר פרינסס', השטה באטיות בנהר הלואר, מנאנט שבחבל 'פיי דה לה לואר' לסן נאזר לחוף האוקיינוס האטלנטי. שעת דמדומים או השעה הכחולה הנגזרת מהמילה בצרפתית (L'Heure Bleue), בה קרני השמש האחרונות צובעות את השמיים בגוון כחול עמוק.

צמחייה מוריקה ונוף עיירות ציוריות מלווים אותנו משני צידי הספינה, בעוד המלצרים מגישים לנו ארוחת ערב טובה ומלאה בצבעים וטעמים של אזור עמק הלואר. היעד ממש נע איתנו ולי כאיש אוניות ים וותיק הכל נראה שונה. בהפלגות ים היעד מתגלה רק בשעה שמתקרבים לנמל היעד הבא ופה הטבע נמצא במרחק נגיעת יד.

הצטרפנו לסמינר שייט מאורגן של חברת קשרי תרבות תבל בעמק הלואר וסן נאזר היא נקודת הציון הראשונה בביקורנו. הספינה עוגנת בבוקר שמשו לצד מבנה בטון גדול והתחושה הראשונה המלווה אותי היא שהגענו לעיר מוזנחת, שהתברר מאוחר יותר כטעות וכאחת האטרקציות ההיסטוריות של המקום, אליו נתייחס בהמשך הכתבה.

סן נאזר (Saint Nazaire) היא עיר נמל חשובה במחוז הלואר האטלנטי, במערב צרפת, השוכנת סמוך לשפך נהר הלואר בחוף האטלנטי של צרפת. **ד"ר אבי (אביהו) בר אייל**, המדריך שלנו בסמינר, מציין כי זהו הנמל היחיד בחוף האטלנטי של צרפת, למעט נמל לה האבר (Le Havre) השני בגודלו בצרפת על גדות שפך הנהר סן לים באזור תעלת למנאש, שהתברך במים עמוקים. בורדו לעומת זאת, הממוקמת בדרום מערב צרפת ונחשבה בעבר לנמל החשוב והגדול בצרפת לא יכולה לקלוט אוניות גדולות.

סלבריטי אדג' של סלבריטי קרוזס עם שטיח הקסם צילום יח"צ
מספנות לבניית אוניות גדולות בעולם

מספנות סן נאזר או בשמם המלא **Chantiers de l'Atlantique** הייתה יוזמה של נפוליאון ה-3 בשנת 1860 וכבר מסוף המאה ה-19 רושמים לזכותם את בניית האוניות הגדולות ביותר. בזמנו היו גם בסקוטלנד מספנות גדולות שנסגרו בשנות ה-70 וה-80 כאשר מרגרט תאצ'ר שכיהנה כראש ממשלת בריטניה וידועה בכינויה "אשת הברזל", ביצעה את הרפורמות הכלכליות.

ב-1962 נבנתה פה אוניית הדגל הצרפתית 'פראנס' שסימלה את תחילתו של עידן חדש באוניות הנוסעים הטרנס אטלנטיות. ממדיה 313 מ', 12 סיפונים, שאירחה למעלה מ-2000 נוסעים ועלתה על כל מה שהיה מקובל קודם באוניות נוסעים באותם הימים. רשמים מהאונייה ומאורח החיים באוניות של פעם אפשר לראות במוזיאון הימי שהיה בעבר בסיס הצוללות הגרמני.

גם אוניית הדגל של הצי הישראלי 'שלום' נבנתה פה לאחר שעברו מאונייה קטנה יותר שהייתה בצי, 'מולדת' שמה. החלום להפוך אותה לאונייה מפוארת, מוזיאון צף בו יצירות של שאגל, תומרקין ואחרים, התברר ככישלון במחיר בנייתה ובעיות אופייניות למדינת ישראל ואקטואליות לכל תקופה, כמו שביטות ימאים וכשרות הטביעו במצולת ים את החלום הגרנדיזוי. שנתיים מאוחר יותר, בשנת 1967 נמכרה האונייה כגרזא.

כיום המספנה היא אחד המרכזים הגדולים לבניית אוניות ענק, כמו **הסימפוני אוף דה סין**, מסדרת אוואזיס אוף דה סין של חברת רויאל קריביאן, **סלבריטי אדג'** של חברת סלבריטי קרוזס ואחרות. לי, באופן אישי, המעמד גורם להתרגשות וסגירת מעגל לאחר שבדיוק לפני שנה השתתפתי בהשקתה של האונייה הגדולה בעולם. מי שהפליג והתרשם מאוניות

הפאר הגדולות בעולם, ייהנה לא פחות מביקור עוצמתי במקום הולדתן של אוניות קרוזים מהמשובחות ביותר.

סימפוני אוף דה סייז של רויאל קריביאן. צילום רויאל

8,000 אנשי צוות מועסקים במספנה וכל הפרנסה של העיר הזו - המונה כ-70 אלף איש - תלויה בה. המדריכה הצרפתייה המתלווה אלינו לסיום מזהירה אותנו בתקיפות שאסור לצלם בשל סודיות מקצועית עליונה, בדיוק כמו במתקן צבאי סודי. אחת מהנוסעות מקבלת נזיפה חמורה בניסיון ל"גנוב" תמונות לרשתות החברתיות ואילו אני הממושמע, זוכה לצלם מספר תמונות מהספינה העושה דרכה חזרה לכיוון נאנט.

את השלב הראשון בסיור מבצעים מהאוטובוס, שטח גדול של לוחות פלדה בגדלים וצורות שונות מונחים וממוספרים, פרושים לפנינו. המדריכה מסבירה באנגלית במבטא צרפתי כבד כי לוחות הפלדה מגיעים בהובלה ימית מדרום צרפת ומערב ספרד, עוברים בדיקה, מחולקים ומועמסים בקרונות רכבת לתחנה הראשונה, אותו שטח נרחב בו אנו צופים. לאחר מכן עוברים ניקיון וחיתוך בדיוק לפי תוכניות הבנייה המפורטות והאישיות לכל אונייה ואונייה. לתשומת ליבכם קרוזינרים, לא פחות מכ-400 אלף לוחות פלדה דרושים לבניית אונייה אחת, שמשקלה יהיה כ-230 אלף טון ונדרשות שנתיים וחצי מרגע התחלת הבנייה עד לסימה.

מנועי האונייה המגיעים מהמפעל הדני Wärtsilä, מובלים גם הם דרך הים ומורכבים בשלבים הראשונים של בניית האונייה אותם ראינו מקרוב בשלב השני של הסיור.

ממשיכים בנסיעה איטית ומהפנטת, כשמולנו מתגלה עגורן-גשר הגדול בעולם לבניית אוניות קרוזים. מנוף שנועד להרמה ושינוע חלקים כבדים המרחף מעל למשטחי העבודה ויכול לנוע לכל נקודה ללא כל הפרעה. כעת, נראים כבר קוביות ענק מפלדה - תוצר הבנייה של השלב הראשון ואלו שיחוברו יחדיו לשלב נוסף בבניית האונייה.

במספנת סן נאזר נבנות במקביל 3 אוניות בשלבי בנייה שונים: התחלתי, אמצע הבנייה ושלבי סיום. ראינו את ה- MSC GRANDIOSA האונייה השלישית מסדרת מרביליה והראשונה משלוש אוניות המרביליה פלוס, שתהיה הגדולה בצי. 181 אלף טון, 19 סיפונים, אורכה 332 מטרים ותאכלס 6334 נוסעים ו-1704 אנשי צוות.

האוטובוס נעצר כשבאופק ניצב בגאווה גשר מעוגן כבלים של סן נאזר, גובהו 68 מטרים ואורכו 3,356 מטרים ומחבר

את הצד הצפוני של העיר לסן ברווין לה פינס. אנו צועדים ועוברים דרך שער מתכת גדול עדות נוספת לרצינות שמייחסים במתקן על שמירת סודיות מוחלטת.

דלת מתכת קטנה נפתחת ואנחנו בתור ארוך, אחד אחרי השני, על סוג של גשר הנמצא במקביל למבדוק היבש. מתחתנו מסילת ברזל לרכבת המובילה חלקי בנייה ומעגן ענק, שבעתיד יאכלס את המים שיוזרמו מהים ויאפשרו את לידתה של האונייה וכניסתה לאוויר העולם, לים.

סלבריטי אייפקס: טקס תחילת עבודות הבנייה במספנות סן נאזר. צילום סלבריטי קרוזס במעגן אנחנו מגלים בהתרגשות ובשיא הבנייה את **הסלבריטי אייפקס (Celebrity Apex)** האונייה השנייה מסדרת אדג'. גם פה אני מרגיש כי סגרתי מעגל אישי, בזמנו הזמנתי למספנות לצפות במסירת האונייה האחות, סלבריטי אדג' לחברת סלבריטי קרוזס וימי חג בארץ מנעו ממני מלהגיע.

למי שקצת מבין באוניות נוסעים, קשה שלא להבחין שמדובר באונייה מסדרת אדג' הודות לסיפון הכתום הבנוי בצד החיצוני של האונייה, הנקרא שטיח הקסם (Magic Carpet) – פיתוח טכנולוגי ייחודי העולה ויורד מסיפון מספר 2 לסיפון מספר 16, משנה את מיקומו ואופיו לאורך היממה, מתקבע ב-4 סיפונים שונים ומציע לאורחי האנייה פונקציות שונות: מסעדה, טרקלין מסיבות או כמעבר כניסה ויציאה לסירות השירות של האונייה (tenders).

בסיס הצוללות הגרמני שעשה היסטוריה

זוכרים את מבנה הבטון הגדול והמוזנח בתחילת הכתבה, מתברר שהוא בסיס הצוללות הגרמני המספר סיפור מרתק וחשוב מתוך פרקי ההיסטוריה של מלחמת העולם השנייה, זה שהפך ברבות הימים למוזיאון ומפעיליו החליטו להשאירו כמבנה אותנטי של מפלצת בטון מזוין.

גם פה זכינו להסבר מפורט של המדריך שלנו, ד"ר אבי בר אייל שציין, כי בשנת 1940 כשהגרמנים כובשים את צרפת הם מפתחים את הטקטיקה של מלחמת הצוללות נגד קווי האספקה של בריטניה.

בריטניה לבד לא הייתה יכולה להחזיק מעמד מכיוון שהייתה תלויה באספקה ממדינות יבשת אמריקה (קנדה וארה"ב). כל האספקה מועברת דרך הים, באוניות מסע. ניתן לחסום את דרכן באמצעות מלחמת צוללות, טקטיקה שהצליחה

כבר לגרמנים במלחמת העולם הראשונה. במלחמת העולם השנייה הגרמנים בונים צי צוללות ענק, כמה מאות צוללות ש"חרשו" את האוקיינוס האטלנטי, מהצפון הרחוק (איסלנד וגרינלנד) ועד הדרום הרחוק (ארגנטינה, איי פוקלנד) מה שהופך את האוקיינוס האטלנטי לשטח בשליטת הצוללות הגרמניות. כל אונייה שיצאה מהליפקס שבקנדה או מאחד הנמלים של ארה"ב לקחה סיכון סביר מאוד שהיא לא תגיע לאנגליה.

המעגנים הפנימיים לצוללות בסיס הצוללות הגרמני שבסן נאזר. צילום עוזי בכר וינסטון צ'רצ'יל והאדמירליות הבריטית רואים את האוניות הולכות וטובעות ויוצרים טקטיקה משלהם של העברת האספקה בשיירות כי עליהן אפשר להגן באמצעות משחתות. לצורך העניין הגרמנים בונים את הבסיס הזה כדי שהצוללות שחוזרות חזרה תהיינה מוגנות בפני ההפצצות. העיר הופצה קשות ונהרסה לגמרי אך המבנה עמד בהפצצות. זה היה חזק עד כדי כך שכאשר שוחררה צרפת ב-1944 הכוח הצבאי של חיל הים והיבשה הגרמני שהיה פה יצר כיס שהגן על עצמו מסביב לעיר והיא נכנעה לבעלות הברית ב-11 במאי 1945 ² שלושה ימים אחרי חתימת כניעת גרמניה.

במקום קיים מוזיאון ייחודי שהוקם על שטח המספנות ובסיס הצוללות הגרמניות. להפתעתי לא ראינו במוזיאון אפילו תזכורת לצוללות הגרמניות. מה שכן ראינו ביציאה מהמוזיאון וחזרה רגלית לספינה את המעגנים הפנימיים לצוללות. כלי השייט האימתניים נכנסו כשהן צפות ולכן הגובה הרב של המבנה אפשר להם מחסה מההפצצות. כאן יכלו הצוללות לתדלק ולקבל אספקה.

צ'רצ'יל שהיה אדמירל במלחמת העולם הראשונה הוטרד מאוד מהמצב ואף החליט להתערב באופן אישי למרות שהוא היה כבר ראש הממשלה. ב-1940 הוא כותב בזיכרונותיו: "הדבר היחיד שהפחדני באמת אי פעם בימות המלחמה היה סכנת הצוללות". לקח שנתיים לכוחות הברית להשמיד צוללות באופן מסיבי ועד סיומה של המלחמה הטביעו למעלה מ-300 צוללות.

המבנה נשאר בגלל נושא הסכסוך ההיסטורי בין צרפת לגרמניה והיה צורך בשתי מלחמות עולם, הרס טוטאלי של גרמניה ומוות של מיליוני אנשים כדי להבין שאין תוחלת במלחמות. הפיוס ההיסטורי מתחיל עם איחוד אירופה ופריחתם מחדש של כל המוזיאונים ואתרי הזיכרון. ההשקעה של הון תועפות במבנים לצורך מלחמה שבסופו של דבר עומדים כאבן שאין לה הופכין הוא סיפורה של מלחמה עקובה מדם המתמזגת עם מספנות במרחק קצר, סמל

לתענוגות החיים המודרניים של ימינו.

הכותב היה אורח **חברת קשרי תרבות תבל** המתמחה בטיולי פרימיום לגיל השלישי.

סן נאזר: בסיס הצוללות הגרמני שהפך למוזיאון. צילום עוזי בכר
ברוכים המצטרפים לקבוצת הפייסבוק "**קרוז חלום של הפלגה**" הַ הייחודית בעולם הקרוזים

.There are no comments yet